

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
8309-13

meddelad i Stockholm den 12 november 2014

KLAGANDE

AA
Arbetsliv och Forskning
Box 4204
203 13 Malmö

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Göteborgs beslut den 4 december 2013 i mål nr 6455-13,
se bilaga (här borttagen)

SAKEN

Avvisad talan

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

AA begärde hos Chalmersfastigheter AB att få ta del av – såvitt nu är aktuellt – uppgifter om månadslöner med eventuella tillägg till vd, eventuell vice vd samt tre till av de högst avlönade i bolaget. Chalmersfastigheter AB

Dok.Id 149209

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

tillgodosåg hans begäran vad gällde uppgift om månadslön för vd, men avlog den i övrigt med hänvisning till sekretess enligt 19 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL.

Kammarrätten i Göteborg avvisade i det nu överklagade avgörandet AA överklagande av Chalmersfastigheter AB:s beslut. Det saknades enligt kammarrätten grund för att jämställa detta bolag med en myndighet, varför bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen inte var tillämpliga på de efterfrågade uppgifterna. Kammarrätten ansåg att det därmed inte heller fanns några förutsättningar att genom överklagande eller på annat sätt föra den aktuella frågan till kammarrättens prövning.

YRKANDE M.M.

AA yrkar, som hans talan får förstås, att Chalmersfastigheter AB ska åläggas att lämna ut de efterfrågade uppgifterna. Han anför bl.a. följande. Den transparens som föreskrivs i stadgarna för Stiftelsen Chalmers tekniska högskola gäller för hela koncernen, alltså för all verksamhet inklusive dotterbolag. Något bärande skäl för inskränkningar existerar inte vad gäller uppgifter om löner och arvoden för någon del av Chalmers. Vad Chalmers bör göra är att se till att dess fastighetsbolag förs upp på den lista som nämns i 2 kap. 4 § OSL.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Vad målet gäller

Chalmersfastigheter AB ägs av Stiftelsen Chalmers tekniska högskola och Chalmers tekniska högskola AB. Båda organen finns angivna i bilagan till

offentlighets- och sekretesslagen och omfattas av offentlighetsprincipen för all sin verksamhet. Frågan i målet gäller om offentlighetsprincipen är tillämplig även på handlingar som förvaras hos Chalmersfastigheter AB, trots att detta bolag inte tagits upp i bilagan.

Rättslig reglering m.m.

Regler om allmänna handlingars offentlighet finns i 2 kap. tryckfrihetsförordningen. Av 2 kap. 3 § framgår att en handling är allmän om den förvaras hos myndighet och enligt 6 eller 7 § är att anse som inkommen eller upprättad hos myndighet. Med myndighet likställs enligt 2 kap. 5 § riksdagen och beslutande kommunal församling.

Vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av allmänna handlingar hos myndigheter ska enligt 2 kap. 4 § OSL i tillämpliga delar gälla också handlingar hos de organ som anges i bilagan till denna lag, om handlingarna hör till den verksamhet som nämns där. Dessa organ ska vid tillämpningen av offentlighets- och sekretesslagen jämföras med myndigheter.

Vad gäller de s.k. stiftelsehögskolorna togs frågan om offentlighet upp redan när dessa inrättades (prop. 1992/93:231 s. 23). De berörda högskolorna tillmätte frågan vikt och bedömde att det hade ett särskilt värde att regler om offentlighet fanns med i bolagsordningen för de bolag som skulle knytas till bl.a. Stiftelsen Chalmers tekniska högskola.

Regeringen fann senare att stiftelsehögskolorna och de till stiftelserna knutna bolagen borde omfattas av offentlighetsprincipen (prop. 1996/97:142 s. 15 ff.). Det ansågs visserligen redan råda öppenhet hos stiftelserna och bolagen trots att det inte fanns något författningsmässigt krav på detta. Offentlighetsprincipen

bedömdes dock vara av så central betydelse för dem att den borde stadfästas genom en uttrycklig författningsreglering på så sätt att stiftelserna och bolagen fördes in i den bilaga som numera nämns i 2 kap. 4 § OSL. Regeringen konstaterade att en stor del av högskoleverksamheten drevs genom bolagen samt att det också stämde bäst överens med stiftelsernas stadgar att reglerna om handlingsoffentlighet gjordes tillämpliga på bolagen lika väl som på stiftelserna.

Den lagändring som genomfördes innebar att Stiftelsen Chalmers tekniska högskola och Chalmers tekniska högskola AB togs upp i bilagan, men däremot inte Chalmersfastigheter AB (SFS 1997:958).

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Huvudregeln är att bestämmelserna om rätt att ta del av allmänna handlingar inte gäller handläggning hos enskilda rättssubjekt, t.ex. aktiebolag och stiftelser. Vissa undantag har dock gjorts från denna regel, bl.a. såvitt avser de organ som anges i bilagan till offentlighets- och sekretesslagen. Vidare har rätten att ta del av allmänna handlingar utvidgats till att gälla handlingar hos aktiebolag, handelsbolag, ekonomiska föreningar och stiftelser där kommuner eller landsting utövar ett rättsligt bestämmande inflytande (2 kap. 3 § OSL).

Chalmersfastigheter AB är ett enskilt rättssubjekt och har inte tagits upp i bilagan. Det förhållandet att bolaget ägs av organ som finns angivna i bilagan och som omfattas av offentlighetsprincipen för all sin verksamhet, medför inte att handlingar som förvaras hos Chalmersfastigheter AB kan anses utgöra handlingar hos dessa organ och höra till deras verksamhet. Inte heller i övrigt finns det förutsättningar att vid tillämpning av offentlighetsprincipen jämställa Chalmersfastigheter AB med myndighet.

Mål nr
8309-13

Någon på tryckfrihetsförordningen grundad rätt att ta del av handlingar hos Chalmersfastigheter AB kan således inte göras gällande. Överklagandet ska därför avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Gustaf Sandström, Eskil Nord, Christer Silfverberg, Elisabeth Rynning och Inga-Lill Askersjö.

Målet har föredragits av justitiesekreteraren Elin Kristensson.